

EX-LIBRIS BIBLIOTECA DE CATALUNYA

SALVADOR ESPRIU

OBRA LÍRICA

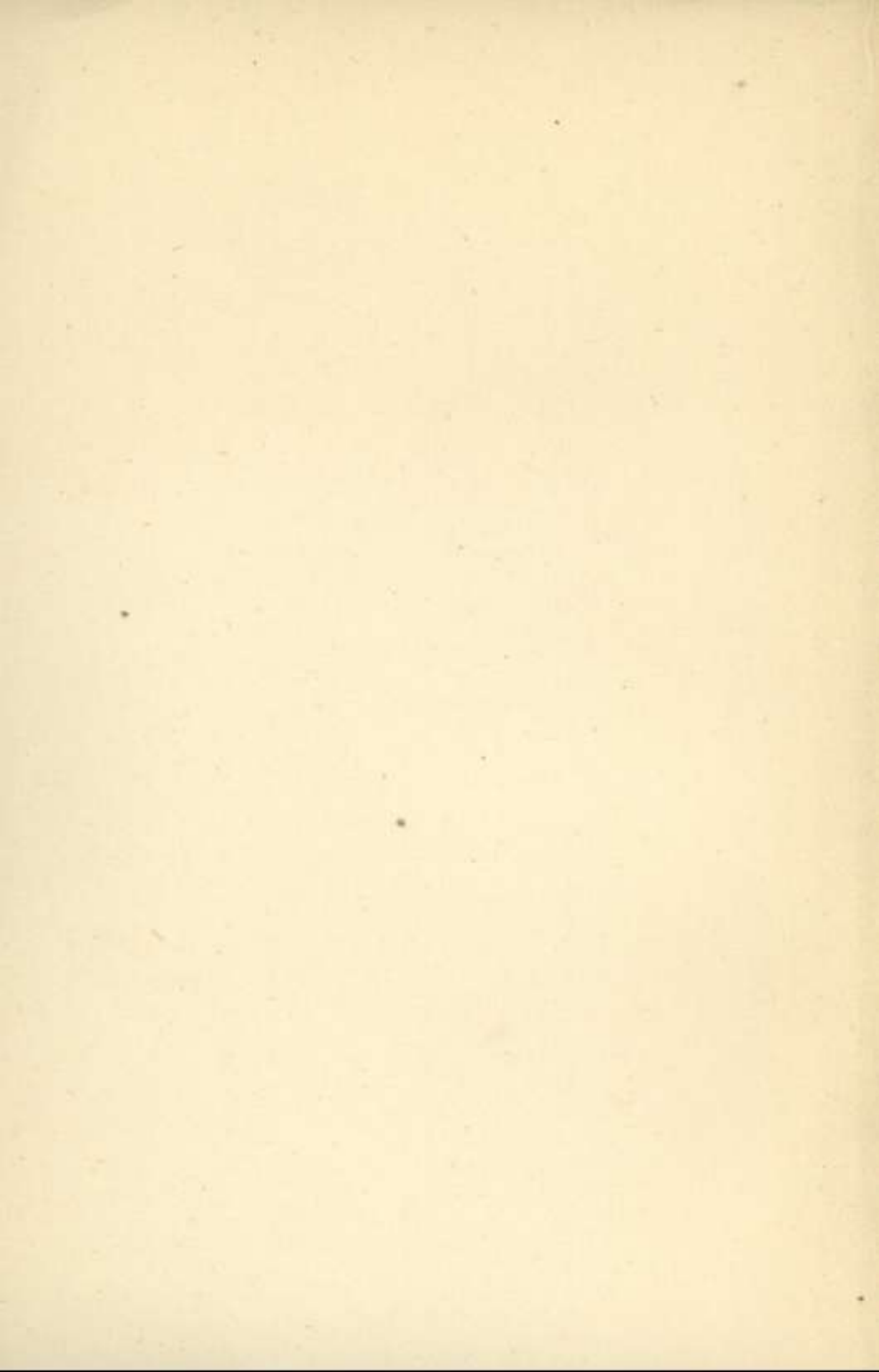
CEMENTIRI DE SINERA

*LES
HORES*

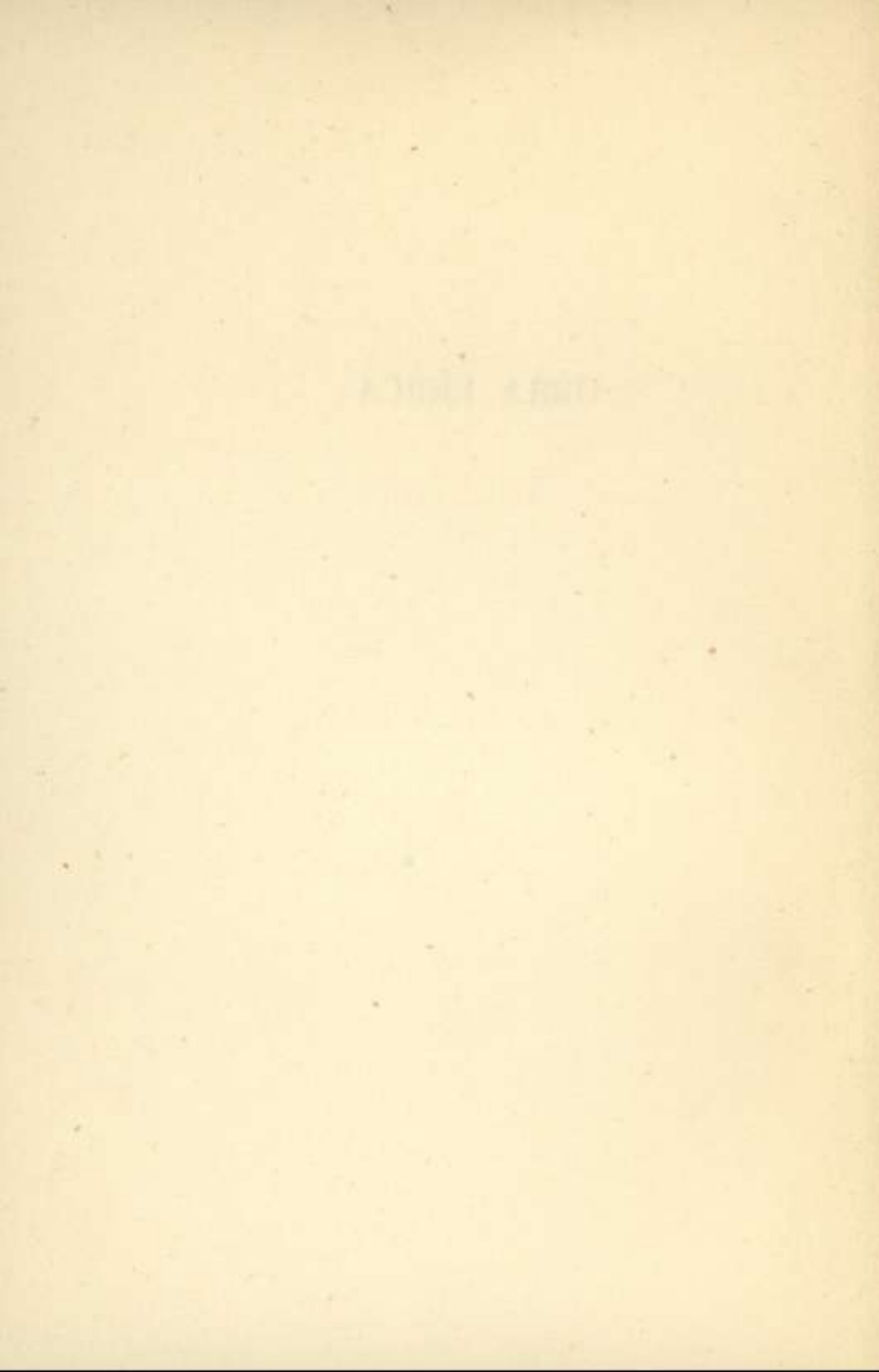
MRS. DEATH

*ELS
LLIBRES
DE L'ÓSSA
MENOR*

MCMLII

OBRA LÍRICA

SALVADOR ESPRIU

OBRA LÍRICA

*CEMENTIRI
DE SINERA*

*LES
HORES*

MRS. DEATH

ÓSSA

MENOR

SALVADOR ESPRIU

O B R A L Í R I C A

Han estat tirats d'aquest llibre
20 exemplars en paper de
fil, numerats i 300 exemplars
en paper alfa, sense numerar.

Gràfica Minerva - Barcelona

INTRODUCCIÓ

1875

1875

1875

1875

S'APLEGUEN en aquest volum els tres llibres de poesia lírica, més o menys autèntica, que porto escrits fins avui: "Cementiri de Sinera", "Les Hores" i "Mrs. Death". Són tres llibres que es relacionen i es complementen entre ells, integrant una essencial unitat.

"Cementiri de Sinera" ja és conegut, en la seva totalitat, del públic. Constitueix una mena d'accés a les altres dues obres, un primer pas per a poder entendre el que en aquelles he volgut dir.

El llibre "Les Hores", començat fa més de disset anys, ha passat per moltes modificacions i podes fins arribar a aquesta versió, que vull considerar definitiva. Alguns dels seus poemes han estat ja publicats a diversos indrets, sota la meva cura i en llur forma d'ara. Altres, publicats també, sense el meu coneixement, per boníssims amics (la gentilesa dels quals jo no agrairé mai prou), han sofert canvis de tota mena, no essent ja possible la simple supressió, segons el meu criteri i tal com hauria estat el meu desig. En tot cas, demano que, a les problemàtiques

edicions futures de la meva obra, hom tingui sempre en compte aquest advertiment.

Quant a "Mrs. Death", és un llibre complex, potser difícil, insistint en la meditació de la mort, que és també el tema dels altres dos. Els primers poemes, de segur més dramàtics i satírics que lírics, a l'entorn d'una Humanitat condemnada, són continuats per altres que, a través de l'esforç i el sofriment, preparen un to últim de serenitat i de possible justificació.

Jo no podria comentar ara aquests meus exercicis. Si ells s'ho valen, espero que algú ho faci, una hora o una altra, adequadament.

SALVADOR ESPRIU

19-X-1951.

CEMENTIRI DE SINERA

*... i totes les filles de cançó
seran humiliades.*

ECCL., XII, 4.

*A Friede L. Martorell,
que estimà també Sinera.*

I

Pels rials baixa el carro
del sol, des de carenes
de fonollars i vinyes
que jo sempre recordo.
Passejaré per l'ordre
de verds xiprers immòbils
damunt la mar en calma.

II

Quina petita pàtria
encercla el cementiri!
Aquesta mar, Sinera,
turons de pins i vinya,
pols de rials. No estimo
res més, excepte l'ombra
viatgera d'un núvol
i el lent record dels dies
que són passats per sempre.

III

Sense cap nom ni símbol,
ran dels xiprers, dessota
un poc de pols sorrenca
endurida de pluges.

O que l'oratge escampi
la cendra per les barques
i els solcs dibuixadíssims
i la llum de Sinera.

Claror d'abril, de pàtria
que mor amb mi, quan miro
els anys i el pas: viatge
al llarg de quiets crepuscles.

IV

Els meus ulls ja no saben
sinó contemplar dies
i sols perduts. Com sento
rodar velles tartanes
pels rials de Sinera!

Al meu record arriben
olors de mar vetllada
per clars estius. Perdura
en els meus dits la rosa

que vaig collir. I als llavis,
oratge, foc, paraules
esdevingudes cendra.

V

Pels portals de Sinera
passo captant engrunes
de vells records. Ressona
al carrer en silenci
el feble prec inútil.
Cap caritat no em llesca
el pa que jo menjava,
el temps perdut. M'esperen
tan sols, per fer-me almoïna,
fidels xiprers verdíssims.

VI

Les aranyes filaven
palaus de rei,
estances que empresonen
passos d'hivern.
Les barques de Sinera
no surten més,

perquè els camins de l'aigua
són fets malbé.

El sol no pot estendre,
pels meus ulls cecs,
domassos de les festes
damunt el gel.

Als rials ja no sona
cap cascavell.

Avanço per rengleres
de xiprers.

VII

Arriba el raïm tendre,
portat per dits benèvols
del sant màrtir de plata.
En processó tremolen
llumenetes de ciris,
acompanyant la tarda
a ben morir. Viàtic
dels records de Sinera!
Per contemplar-los, pujo
on el xiprer vigila.
Clarors de lluna besen
jerarquia de cimes.

VIII

Plourà. L'àvia Muntala
desa el sol a l'armari
del mal temps, entre puntes
de mantellina, fetes
per ditets de Sinera.
Algun ocell voldria
penetrar les difícils
presons de llum. Contemplo
serens xiprers, a l'ample
jardí del meu silenci.
Passen dofins pels límits
d'aquesta mar antiga.

IX

Vol de records de pluja
aguditzà el suplici
d'aquestes flors que moren
al fràgil pas harmònic
de la tarda i de l'aigua.
Com calla el mar! Enlaire,
triomf, destí, reialme,
escomesa de puntes.

Els xiprers recollien
claror de cel plorada,
en miralls momentanis.

X

Ordenador de rengles
de xiprers i silenci,
conferiré serena
autoritat de màgics
ceptres a mans augustes.
Vent nocturn, himne, bronze
antic, contra l'exèrcit
de la pluja. Dificil
solitud retrobada!
Déus pastors amuntanyen
dòcils ramats de núvols.

XI

La pluja mor, oferta
mirall d'ella mateixa.
Llums vacil·lants atrauen
lentes falenes.

El vent nocturn parava
als camps, al cementiri.
Quan torni a desvetllar-se,
serà el nou dia.

XII

L'alog, els boixos,
a l'ombra de l'auleda.
El vent, a penes
llevat dels camps, fa moure
cada matí les fulles.

XIII

Quan és migdia,
a les parets s'encalmen
ombres de núvols.
Mur blanc d'aquell recinte,
a l'entorn del silenci!

XIV

Cristall, memòria,
remor de font, de clares
veus allunyades.

La llarga tarda miro,
amb pauses d'or i somni.

XV

Per la maresma
s'estén un quiet, lentíssim
toc de campanes.
Boires i grills dominen
tots els camins del vespre.

XVI

Passen les guardes
de dolços ulls, que vetllen
el record de Sinera.
La nit és alta
i encén tranquils missatges
de vides perdurables
damunt el cementiri.

XVII

Ai, la negra barca,
que per mi vigila
des de la nit alta!

Ai, la barca negra,
que ve pel meu somni
del mar de Sinera!

La veu de la dama,
lluny del temps. Escolto
la cançó de marbre.

XVIII

La barca pren ribatge
a la pau de Sinera,
on velles mans reposen
sota vells arbres.

L'estiu tardà s'allunya
del foc proper dels pàmpols,
quan jo només espero
hores passades.

XIX

Els ostiaris
d'un culte antic obrien
les portes a la dansa

del santet i el diable,
entre cavalls que vénen
del mar, amb les carrosses
del mal temps.

El vent escampa
fum de tardor, per marbres
de rics altars, per vinyes
on l'or és dens, i marca
amb un senyal el rostre
del qui farà la via
vers el xiprer.

XX

Arços i grèvol,
a la fredor oculta
de tramuntana.
Hivern del mar: sol fràgil
damunt platges desertes.

XXI

Lliures cavalls, a l'alba,
per la deserta platja.

Veus i tambors proclamen
la primavera.

Després, fet nou silenci
damunt el mar, les hores
encadenades besen
la sorra molla.

XXII

Damunt la sorra molla
suporto l'equilibri
d'un ordre arquitectònic.

Subtil, pietosíssim,
resignat sota dogmes,
combato contra
pensaments singulars, per metafísics
camins de fred i pluja.

La veu trencada, cristall
del meu dolor, diumenges
amb demà sempre igual,
sempre igual, mentre s'apaga
la llum d'abril i miro
de mantenir les voltes!

XXIII

Mentre s'apaga
la llum d'abril i cessen
les filles de cançó,
en un crepuscle immòbil,
he caminat estances
de la casa perduda.

XXIV

No naixerà cap marbre
d'eternitzades ones,
ni s'alçaran vols d'àngels
d'imaginats imperis.
Car és vingut de sobte
el temps dolent, i em porten
veus de records, per buides
estances de Sinera,
fins al guaita de l'alba,
xiprer que sap l'incendi
del mar i d'aquest núvol.

XXV

A la vora del mar. Tenia
una casa, el meu somni,
a la vora del mar.

Alta proa! Per lliures
camins d'aigua, l'esvelta
barca que jo manava.

Els ulls sabien
tot el repòs i l'ordre
d'una petita pàtria.

Com necessito
contar-te la basarda
que fa la pluja als vidres!
Avui cau nit de fosca
damunt la meva casa.

Les roques negres
m'atrauen a naufragi.
Captiu del càntic,
el meu esforç inútil,
qui pot guiar-me a l'alba?

Ran de la mar, tenia
una casa, un lent somni.

XXVI

No lluito més. Et deixo
el sepulcre vastíssim
que fou terra dels pares,
somni i sentit. Em moro,
perquè no sé com viure.

XXVII

Somni, sentit, concretes
barques al vent, difícil
paraula que puc dir-me
encara, entre vells límits
de la vinya i el mar. No lluito
contra l'esforç de viure
sens saber com. M'encerclen
blanques parets, pau alta
i bona ran dels arbres,
sota la pols i l'ombra.

XXVIII

Aquesta pau és meva,
i Déu em vetlla.
Dic a l'arrel, al núvol:
"Aquesta pau és meva."

Des del jardí, contemplo
com passen lentes hores
pels meus ulls enigmàtics.
I Déu em vetlla.

XXIX

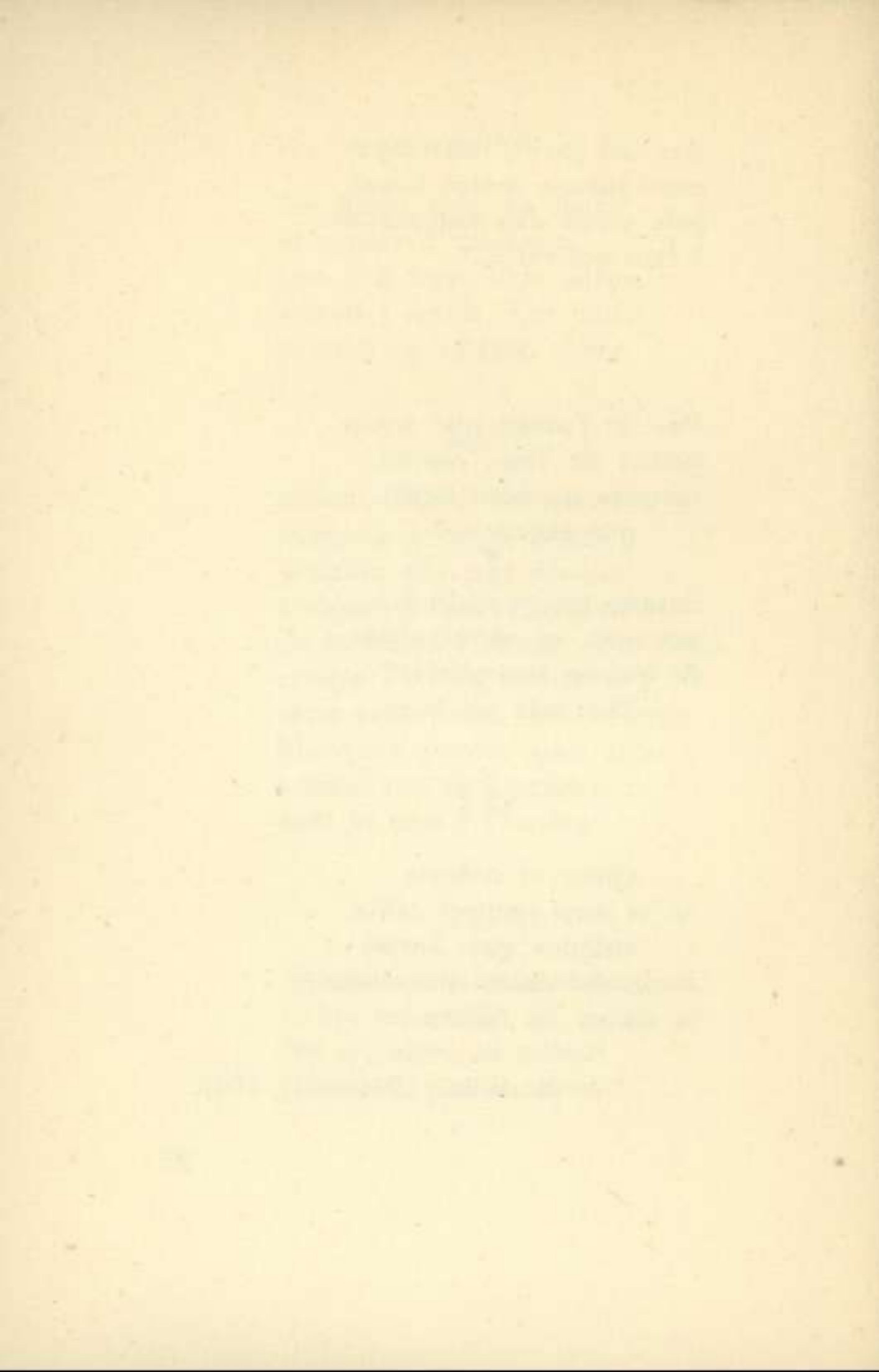
Pas de l'amic, que sento
privat de Déu, encara:
cerques un nom inútil,
per aturar-te?

Sabràs millor quin era,
pel nom, el secret últim
de qui va precedir-te?
Tan sols un home.

XXX

Quan et deturis
on el meu nom et crida,
vulgues que dormi
somniaut mars en calma,
la claror de Sinera.

B., març 1944-maig 1945.

LES HORES

*«Non so chi sia; ma so
ch'ei non è solo.»*

PURG., XIV, 4.

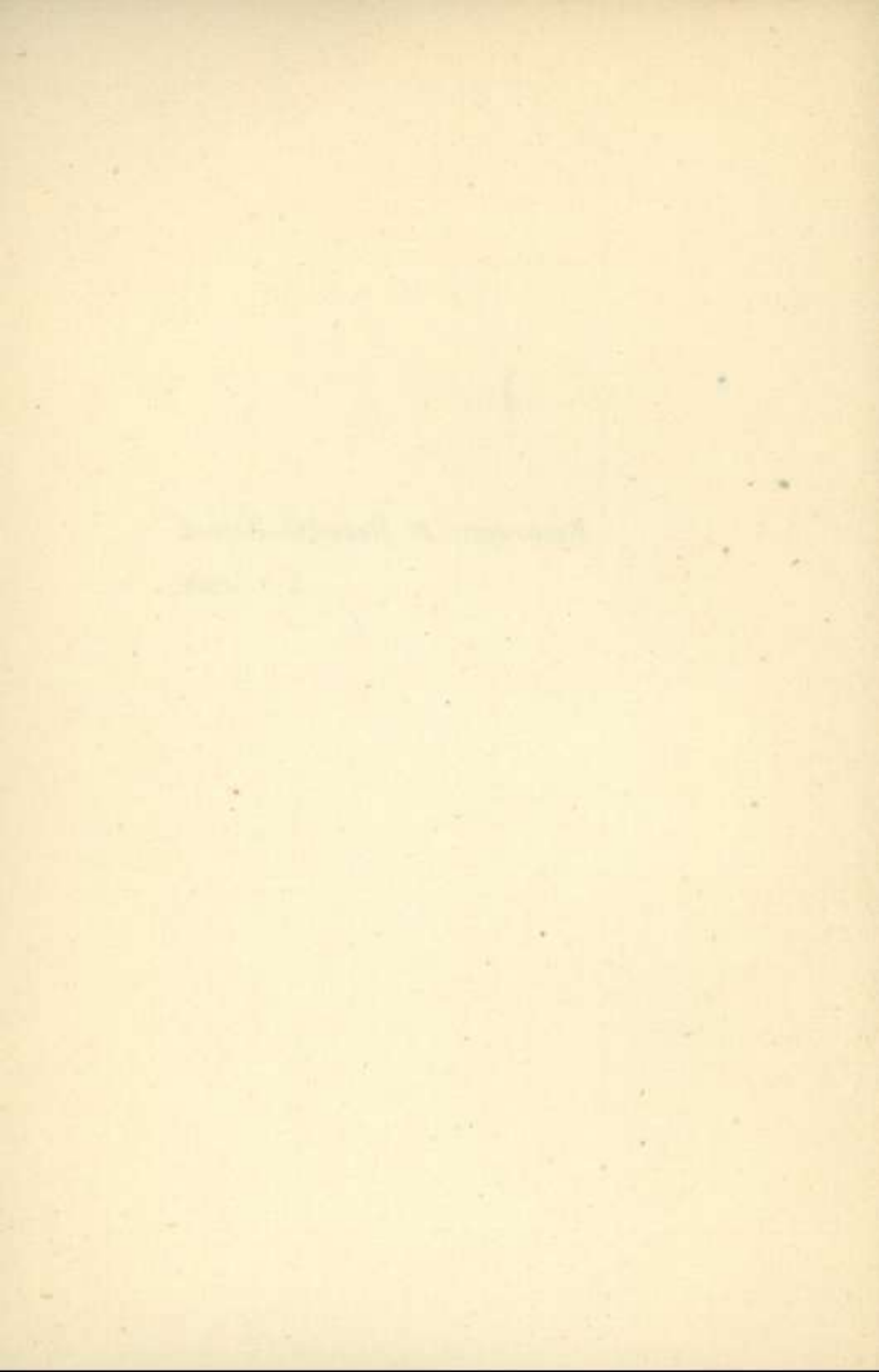
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF
MICHIGAN
ANN ARBOR, MICH.

I

Recordant B. Rosselló-Pòrcel.

5 - I - 1938.

MIRALL FRÀGIL

ALLUNYAT en abismes,
on el rostre m'espera,
m'atanso a veure'm.
Quan l'ombra endinsa
el pur cristall, em sento
en silenci somriure.

ROSTRE

DOLOR de somni, m'alço
nocturna font, per rebre
la teva set. Medusa,
ulls maternals! T'infantes
per sempre pau, en veure'm
des de records, boirosos
estius, miralls, navili
asseremat de marbre.

ESPERA

ALESHORES diré: "Cims i núvols
i terres al lluny i la lenta
ferida del riu i l'incendi
dels cels, molts crepuscles
damunt del desert i dels arbres
estimats com a déus, per als homes
retornen encara.
Però jo, que esperava aquest dia,
vet aquí que sóc mort."

TARDOR

EL vent, els boscos,
moren besant la lenta
llum de la tarda.
Exèrcits de nit vénen
pels camins solitaris.

GALOP

MENTRE cavalques temença, camins,
poltrades de nit i de veus, solitari
cec genet oratjós, en la pau tot de sobte
caigut, no pensat ja per sempre.

ARBRE

JO et vaig somniar majestat invisible
que plana per la faç de cada cosa.
Arrelat en dolor de la cendra,
un home només, et portava, sepulcre,
pare mort, dintre meu, en silenci,
i et cridava amb paraules de vent
d'antics mil·lenaris, que encenen la ira.
No has respost mai al clam i em deixaves
en temença de nit, foc secret, alta flama,
arbre Déu en la nit.

NAUFRAGI

ON fugir? Només ombra, record,
fosc domini. Orba i lenta, en triomf
per carrers d'aigua negra, la nit
ha besat aquest marbre.

FLAMA

EN cercle, nit, esguarden
recent silenci, marbre
en triomf, apagada
boca rebel. Quin ritme

rar de metalls, per àrid
reialme, t'encamina
a nu combat? Pressento
com esdevens difícil,
pervers, príncep de mortes
cendroses flors, paraules.

NIT

PAL-LIDESA! Supliques,
apregonat, amb llavis
àvids de neu, més càntic,
moments d'abril. Encara,
en clos de nit, bornaven
guerrers, música, porpra,
fràgils records de sedes,
quan vas quedant immòbil,
sense retorn de l'aire,
dura blancor que vetllo.

A L'ALBA

JO no sé quina
freda nit m'allunyava
del teu silenci.
A l'alba vaig mirar-te
per última vegada.

EN LA TEVA MORT

FUSTES sonores, cròtals,
secrets tam-tams de selva,
avisen com augmentes
en dolor, impossible
de retornar a límits
on pot encara dir-se,
singular, la pregària.
Madur d'empreses, ídol
a temples momentanis,
nostre record, t'allunyes
avui, per glaços, càntic
tot anul·lat en pluja.

ORACIÓ EN LA TEVA MORT

QUAN roures enyorosos
de verds marins comencen
crepusculars missatges,
volent-te foc, demano
nova claror, que siguis,
davant altars on cremen
ardents silencis d'ales,
encès cristall, més flama,
llum de cançó senzilla.

PETITA CANÇÓ DE LA TEVA MORT

LA teva mare broda
en el carrer de l'Om.
La teva mare broda,
broda claror.

La teva mare canta
una cançó,
la vella història trista
d'un gran amor.

La pluja li contava
la teva mort,
la pluja li contava
com has mort sol.

Albes de fred agrisen
tot el record.
La teva mare plora
en el carrer de l'Om.

NOVA CLAROR

DAMUNT les meves hores, l'altivesa
d'un càntic vell que sento en llunyanies
de nit, de fum, de solitud vetllada.
Quin fosc record dominarà per sempre?
Torna la intacta serenor de l'alba.

SAGITARI

AHIR passà, vetlla estremida, i torna
avui l'arquer tot nu,
amb l'arc i l'alba.

—Que fredament t'allunyo
per la terra d'enlloc, on pot només seguir-te
la teva solitud sense paraules!
Dolor o fum? El meu agut somriure
traspassa l'altivesa del teu càntic.

Et perds, germà difícil
de la rosa i el foc, per la secreta
lleï del camí que uneix l'arrel amb l'ala.
Ja el cor i els ulls no saben
qui fores tu.

SEQUÈNCIA

D'AHIR, només, i ja sense vestigis
d'algun dolor fidel que t'acompanyi
on ets perdut. Flama extingida, cendra
d'unes paraules que del tot moriren.
El teu record, llum de llunyanes tardes.

MEMÒRIA

ESCOLTO sempre
el teu etern silenci
a la muntanya.
Altres temps, altres hores,
fan el record difícil.

II

Recordant sempre la meva mare.

7 - VIII - 1950.

1875

Wm. H. ...
...
...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

INVITACIÓ A PARTIR

LA fruita d'or, llunyana.

—Deixa enrera el record
de la perduda tarda.
Deixa enrera la veu
de la muntanya.
Navega fora port,
a l'esperança!

Calma, illa, veler,
la fruita d'or.

CAMÍ DE MAR

A la conquesta
de servituds de príncep,
ànima, nau, viatgera,
vas a l'atzar, sense llum,
per la lluita d'un dia.
I a l'altre,
tot ja és tenebra.

SOTA LA PLUJA

SOTA la pluja,
arbres, camí, silenci,
vides llunyanes.
Sense recança miro
com el meu pas s'esborra.

VIANANT

SUPORTO abismes
i el secret de la flama que dóna
una esperança de claror.

Els llums del vespre encenen
quieta felicitat, rera les portes
del palau solitari.

Com fum, com l'heura,
com el vent de les altes
silencioses planúries,
vetllo, abraço, rondo.

Sóc cridat a reunir-me
amb rebels que obeeixen
disciplines de pluja.

Avança en somnis
el caminant. Ressona
com un cor, des del silenci,
el pas del caminant.

VIATGE D'HIVERN

LA pluja clama sempre
damunt la fortalesa de Déu,
però jo no responc sinó amb silenci,
perquè el temps ha passat.

Somric al gran missatge
d'aquelles hores. Només
sé ara que la sang
m'ha destruït el món.

Per una erta plana
de mar, de nit, camino
un hivern solitari.
No sé l'indret de l'illa
de l'esperança: només,
que sang que no he vessat
m'ha destruït el món.

PORT DE RETORN

PERDUTS en la llunyana
dificultat de l'aigua,
passen velers que porten
el senyal dels oratges
soferts en la recerca
del port del temps, on alça
un vell poder vastíssim
hostils fredors de marbre.
La meua veu no els guia
per les ones amargues.
Que caiguin als abismes
d'una mort sense gràcia!
Des de la nit defenso
la solitud guanyada
amb la victòria inútil
de l'or i de l'estàtua.

PLUJA

NO ve d'enlloc. Partir?
No hi ha paraula màgica que trenqui
aquest costum de l'ull, aquest silenci
sonor de dards. La primavera, el luxe
dels anys i de la llum, ara es perdia
en el camí vençut. Les esperances

han mort a temps. Tot és de nou perfecte
al llarg de la buidor: la lenta pluja
no va a cap banda.

DANSA DE LA MORT

PER l'atzar diversíssim
del nostre temps, la pluja
subtil ha de reunir-nos.
Dintre la nit que escolta
flamejaran lents ciris,
cera rebel, exèrcit
neguitejat per l'ordre
llunyà de les serenes
pàtries de llum, dels nobles
portadors del silenci.

MISSATGE

—DE llunyanes riberes glaçades,
de la memòria fidel de la nit, on no arrela
el somni vagarós de l'esperança,
ve per tu, ve per tu, petit home.

Mira com et volta el triomf dels asfòdels!
Mira com avança la dama

sense ulls, la barca
del vell solitari.

Ve per tu, ve per tu! A mostrar-te,
per tot el silenci del mar, el reialme
fidel de la nit, on floreixen
pàl·lidament, en triomf, els asfòdels.

LLIURE VOL

PORTAT enllà del glaç, en captiveri,
a la suprema llum que va pensar-me
neguitejada cendra, sempre atreta
per l'alta serenor de les estrelles,
sento clamar l'eterna rebellia
de les vides del foc i de la terra,
del mar, del vent, dels arbres mil·lenaris.
Per la força del plany que ens agermana,
lliure i fidel, orbes presons rompudes,
aplegaré l'exèrcit innombrable
al meu entorn, cabdill d'un vol vastíssim
que haurà de fer-nos, on la nit acaba,
iguals als éssers resplendents de glòria.

PSYCHÉ

NUA, vençuda
pel resplendor de l'alba,
la viatgera
plena de crims, inútil
vol vacilant, falena.

KHERUBIM

IGUAL als éssers sofridors de glòria
teva, feixuga, eterna, abrusadora
més que la llum de totes les estrelles,
jo vull semblar-te.

Si jo en el meu vol pogués confondre'm
entre l'exèrcit de les veus santíssimes
que lloen per damunt de les estrelles
l'Alta Bellesa!

Cendra seria, per primera volta
fora del temps, càntic serè, victòria
de l'orba cendra tan neguitejada
per les estrelles.

TERRA NEGRA

REPOSA del camí. Sota l'ull d'or,
el regne és infinit. A la planura
de calma i solitud, el vent s'adorm.

Riu amunt, entre murs de desert,
va la barca de Déu. Mil estendards
flamegen en els pals, radiants de sol.
Sacerdots remadors canten vells himnes
al Senyor de la Mort, mentre fereixen
el llot, les aigües grasses.

Aquesta llum, la pau d'aquest llarg dia,
són teves, caminant, si l'ampla terra
del blat etern et crida per teu nom.

RETORN

L'ARQUER governa
el noble vol harmònic
de la sageta.
Fidel al temps, retorno
al meu callat origen.

COMIAT

QUI sap la greu partença
d'avui o de demà,
o qui diria encara
una paraula?
Només somric i penso
a destruir el nom
amb el silenci.

B., 1934-1951.

MEMORANDUM

Reference is made to the report of the
Committee on the Administration of the
Government, dated 19th June 1955, and
to the report of the Committee on the
Administration of the Government, dated
19th June 1955, and to the report of
the Committee on the Administration of the
Government, dated 19th June 1955.

It is noted that the Committee on the
Administration of the Government, dated
19th June 1955, has recommended that
the Committee on the Administration of the
Government, dated 19th June 1955, should
be reconstituted.

RECOMMENDATIONS

- 1. That the Committee on the Administration of the Government, dated 19th June 1955, should be reconstituted.
- 2. That the Committee on the Administration of the Government, dated 19th June 1955, should be reconstituted.
- 3. That the Committee on the Administration of the Government, dated 19th June 1955, should be reconstituted.
- 4. That the Committee on the Administration of the Government, dated 19th June 1955, should be reconstituted.

MRS. DEATH

*Whiles yet the dew's on
ground, gather those flowers.*

CYMB., I, 6.

*Al meu germà, el metge,
que lluita contra la Dama.*

MENTRE REPRESENTEM

DITS, domini! Titelles
prou espatllats supliquen
llur repòs, que ja caigui
la cortina, que cessin
les paraules dictades,
veus d'espinguet. Sabiem
quant dolor, quin inútil
foc teatral imposen
les grans mans enguantades
de nosaltres. Diversos
rostres i noms d'un únic
designi de naufragi,
esperem només jeure,
mesclats, dintre la capsa
ben closa, sense somnis,
sense llums, on no arribin
records de neguitoses
entrades i sortides,
sons de ballable, gestos,
els violins patètics.

DISEUSE

NOMÉS hi ha nit i l'aspre
trot d'un cavall que ronda
i s'apropa a esborrar-vos
d'aquest record estèril.

Entretant, us imposito
rítmics mots que combino
a l'atzar d'un ofici
sense repòs. Ai, públic
i alhora l'espectacle
monòton, i el teu pare
de nas camús, i mares
tan damnades i cegues!

I patiu a cadires
que són coixes i us claven
tot de llistons i estelles.
O a les mans que us enlairen
a l'últim crit, quan l'euga
arriba i se us emporta,
ara l'un, ara l'altre,
pel fred dels passadissos.

UN HOME FLAC DE MEIR

SUPORTA'T. És difícil
de desvetllar mirades
que facin companyia.

Amb l'índex t'assenyalo,
multitud, i sorgeixes,
home flac, de la boira
vers la fredor. Vacilles,
esprimatxat, ja fora
del baf del bany maria.

En veure't, com lamento
aquest treball monòton!
Lector de periòdics,
durant tants anys, tenies
opinió, vernissos
de cultura, principis,
gran èxit a tertúlies
de cafè. I de sobte,
sens cap avís ni pausa,
t'encamino a judici.

Reflectors, bambolines
per al penat agònic
d'un instant! De seguida,
que l'euga se l'emporti

al trot de nit: molts altres
comparses flacs esperen
el torn de l'escenari.

ELS CAPTAIRES

AL voltant de la meva
autoritat, la roda
essencial dels necis
i la sang, on cendregen
tristos amors, tot l'odi
contra vençuts i amos.

Faig del temps una corda
de funàmbul. M'ajuden
la rialla, la dalla.

Advers al vent, navili
desarborat! Germanes
endolades et miren,
blanc de lluna, d'escuma.

I arriba, per la boira
de suburbis, perduda,
només una pregunta
de llavis de captaires:
"Dic, dic nobis, Maria,
quid vidisti in via."

DIA DE REBRE

ENCETA VEN col·loquis
dramàtics, lànguids, íntims,
de preus i malalties.

Trontollen carruatges
grises vies d'eixampla.
Esmolets esgarrifen
recons somorts de tarda.
Sempre d'or fals, canaris
extasiens orelles
de dones de fer feines.

En ple neguit de rebre,
la senyora de casa
s'aplica a serens cultes
d'enemistats antigues.

Les cinc, les nou. No saben
com fuig el temps. Ja dretes,
en comiat, allarguen
destins i comentaris,
els ulls al cel: ai, ara
a penes si pots viure!

A l'atzucac de l'obra
mancada, tan inútil,
Déu, l'entristit, escolta
mil clamors de granotes.

ELS FUMADORS

CANTEN grills per la banda
d'antics boscos d'alzines.
Sí, no t'estranyi
que ja siguem del vespre.

A taules de llargària
de vides ben inútils,
sèiem, els llavis closos.

Tic-tac! Passaven hores
de plom. L'ombra s'atansa,
pels carrers, a la porta.

Hem mirat el rellotge
al mur, moltes vegades.
Hem escoltat parar-se
algun cor. En silenci,
indiferents, immòbils,
hem fumat lentes pipes.

CANÇÓ DE TIRÈSIAS

ARA la mort em priva
dels meus ulls, per mirar-te.

Clamo, perdut, i capto.
M'ha fet orb. Com t'esguarda!

Fuges a tramuntana,
on et dius seguríssim.

Penses potser: "Tinc gossos,
guardo l'or, conec llibres.

Pot l'endeví saber-me
tan endins d'aquests somnis?"

Sí, ben semblant als altres:
rostre, camí, refugi.

Però la mort prenia
uns vells ulls i s'atansa.

REDEMPTOR MUNDI

SALVA màgics prestigis
del dos i dos són quatre,
decapitant modestos
transgressors de decàlegs.

Que fidel al seu crani
geomètric! Com plora

aquell gran cor, quan sonen
teletes de piano,
si refilen dolcíssims
rossinyols a bardisses!

En expressar l'abstracte
amor per tots els homes,
escurça pams inútils
de companys de col·legi.

S'aixecaran patíbuls
lloats per servils boques.
S'ompliran de sangota
bocois, cossis, garrafes.
L'encert de tants esforços,
al llarg dels mil·lenaris,
vint o cent, farà lliure,
qui sap si en algun codi
de negres, un captaire
destruït per la vida.

ELS TOROS

A l'instant compreniem
com sap el joc. Entesos
àngels veïns m'avisen
del que veig, ponderant-se

rigors, aire, deliri
d'aquest llatí. Cornelles
vingudes de dissabtes
anglesos al xivarri
del país desgranaven
pèsols d'olor de tòpics
sentimentals. Ens palpa
un sol orb golls, adives,
danys de tàvec, i puja,
cautelós, per les grades,
tarda amunt. Ben al centre
de l'ambó, vell prestigi
de la mort, almenys bisbe,
baladreja homilies
recolzades en textos
d'autoritat, diàlegs
de l'espant, poder públic,
amb ninots fets a trossos.
Xim-xim. Tens dues filles,
sangonera. Voldrieu
encara més? Que cridi,
doncs, el clarí la nova
sort: ehé, toro, toro!

FESTA DE LA MORT

Pel crit avancen arbres,
com homes que tinguessin
les mans alliberades.

Evocats, a l'estèril
arena, per l'enorme
lament, em salvarien
d'aquests ulls, ara fixos
en l'última mirada.

Somni, remor benigna
de fulles que cobreixin
el clam nu! Però sento
com rius, amb alegria
cruel, i torno a veure
mort de festa, deliri,
sagnant clarí de tarda.

POC MÉS O MENYS, AMOR

Rius amb esclat, i miro
com creix dintre la gorja
una vulgar disfressa
de desigs metafísics.

Al meu davant, creuries
que penso en tu, quan sento
només recança d'arbres,
salvatges clams de somnis.

T'he vist plena de tristos
pecats i faringitis.
Mes, deturat per sempre
per freds obstacles d'hores,
tant se val que t'estimi,
o bé qualsevol altra.

MATRIMONI

TANCA el ponent a fora,
tot l'estiu, la parada
fatiga de suburbi,
geranis i falzies.

Tens ordenada i neta
i a punt la nostra casa,
veritat? De seguida
començarem a dir-nos,
potser, velles paraules.

Te'n riuràs, però sento
dintre, de sobte, rares

veus de Déu i manubris,
set de gos i missatge
de lents records que es perden
part enllà d'un pont fràgil.
I tu portes la tassa
de malalt i en silenci
l'asseus, mentre ens condemnen
els anys, els morts, l'enorme
balcó roent del vespre.

PAOLO

BON dia. Potser calmi
el fosc vent, i més lentes,
suaus, acompanyades,
vinguin les noves hores
d'avui. Intentariem,
si fos cert, d'esguardar-nos,
a la llum, aquells rostres,
envellits per vestigis
del torb nocturn: mes sempre
els ulls fidels, antigues
veus d'amor que retornen
amb el senzill bon dia.

Ai, engany d'esperances,
llavis damunt de llavis

ja tan closos! Partirem
junts al vespre, ho sabies?,
però no ens concediren
cap repòs. Ara, necis
em pregunten, en veure'm
turmentat, lamentable
ombra de mi, si estimo.
No responc i, per l'ampla
volta del nostre somni
maleït, de seguida
m'allunyo, recordant-me
amb tu, en el vol únic.

EL POSSEÏT

PERÒ el torb em priva
de seguir l'amor únic.
I aquestes mans que vetllen
el foc volen de sobte
urpejar, amb vivíssim
desig de sang, i foscos
udols esqueixen llavis
que digueren paraules.
Sóc ja obsessiva trama
d'aràcnid, fred designi
de mal, mentre contemplo

només llot i una fressa
de ventres rèptils puja
de la nit absoluta
cap a l'esclat de l'odi.

ELS SEUS PEUS

CADA mati contemplo
dos peus de vençut dintre
de sabates que riuen.

Si el tinc proper, la roba
damunt l'esquena feble
emmiralla el meu rostre.

Quin dolor de ferides
de pell i de carn viva,
tant temps! Sense venjança
ni ja sentit, escolto
el pas i la fatiga
d'un plebeu en derrota.

Tot l'any fem córrer plomes
d'escrivents velocíssims.
Quan ve l'estiu, penetren,
pel balcó, vironeres.

A l'hivern, més tristesa
i cels de fred. I sempre
gemega, escup, tossia.

Refuso d'estimar-lo,
malgrat els vols de l'àngel.
Però li deixo cèntims,
a un interès ben mòdic,
per calçat necessari
al poc camí que resta.

UN HOME GRAS DE MEIR

GREIXORS d'aquest gran ventre
(menges poc, ens afirmes,
i mai dels mais no tastes
bri de líquid: misteris
d'endocrinologia)
poden, és cert, privar-te
de contemplar les puntes
dels teus peus. Però sempre
em tens de seguríssim
servidor, si desitges
que les botes et brillin.

M'ajupo, tusso, frego,
et ben raspallo, mentre

món i carn et pertanyin.
Després surts. Jo, darrera,
l'ombra d'un gos, escrúpol.

Embolic de lents passos
de pobre amb ric. La bossa
de l'enemic em compra
capell, abric, les queixes
d'un greu fatic. Si em xiules,
prest et somric, corbant-me
fins al melic. Al vespre,
en retornar, quan criden
venedors de diaris
el crim més bell del segle,
se m'acut que podria
l'odi meu millorar-lo,
si trobés la impossible
sequoia gegantina
per al teu pes, samugues
resistents, prou gruixudes,
amb les quals em plauria,
fent-te la tria eterna,
a la fi decantar-te
del costat del dimoni.

EL FUNÀMBUL

PELEGRÍ a la corda
de l'arc damunt l'abisme,
vaig portar vasos d'aigua,
sense vessar-los, des de
l'anguniós origen
dels ulls fins on acaba
tot desig de paisatge.
Jo, l'albardà, tenia
por grossa de sentir-me
prou enlairat, tan pròxim
a la neu, a les ales
de l'esperver. Confesso,
addictes morts del públic,
que no fou massa fàcil
de guardar l'equilibri.
Mes, quan rendia comptes
del treball, aplaudíreu.
Car no mancà una gota
a la set dels dimonis.

LES GERMANES

GROCS retrats de Primera
Comunió, de noces
de cosins morts, esperen

que t'adormis i passin
fines potes d'aranya
per llur somriure immòbil.
M'has ben vetllat i deixes
encès un llum elèctric,
de crim de boig, al sostre.
Estic ja tan malalta
que tusso de fatiga
en resseguir les taques
del paper baratissim
de les parets. A l'hora,
però, de més sofrença,
m'alço, per no cridar-te,
i me'n vaig de puntetes
a la finestra, on miro,
en el reflex d'un vidre,
la teva faç, les nostres
vides juntes, la roba
de dol etern, i sento
batecs de cors i portes,
lents tocs de missa d'alba.

ADVERS AL VENT

NO preguntis si penso
encara en els vells dies
dels senyors, si recordo

com lentament moriren
els jardins, les paraules.
He perdut. Ai, caiguda
de l'allunyat per l'intim
cami que només porta
on ja no sóc, designi
d'oblidar hores, núvols,
el meu nom de naufragi!
Vençudíssim, sentint-me
advers al vent, segura
presa del mar, no vulguis
saber si penso encara
en la llum dels vells dies.

EL MAR

PER paraules amargues,
sofrim camí de barca
al temps mort. Lluny de l'aire
dels vells jardins, per braços
d'immòbils mil·lenaris,
sóc endinsat en negre
hivern, on no pregunto
ja més per Déu, per l'únic
pas a mi, a les meves
hores d'enllà, quan l'ordre
i el nombre em prometien
repòs, claror de riba.

DÍPTICS DE VIVENTS

DEL mar han de salvar-me
potser un vers, unes clares
paraules, mentre valguin
tota la meva vida.

Però temo que sigui
tan poc preu, que demano
a la fam dels captaires
una mica d'almoïna:
pregueu per mi, pel somni
del captiu, per la nostra
sofrença, pels qui porten
els senyals de la cendra
i mort al cor i als llavis.

ELS MÚSICS CECS

VELLS músics que retornen,
cansats, sota lent tedi
de pluja, per aquesta
glaçada llum de l'alba.

Xisclen trens rera límits
imprecisos de boira.
Bastons de cecs desvetllen
hostil lladrar de gossos.

Qui sap a quina festa
han guanyat un difícil
tros de pa. Vénen ara,
vacil·lants, per la via
plena de fang, per l'aigua,
cap al repòs de ninxols.

Un fagot, un patètic
violí, a la dansa
suburbana dels tristos
morts amics. Més profundes,
amb excessiu missatge
de premi o de condemna,
trompetes del Judici.

EL NINOT

DIGUEREN: "Si fameges
i tants queixals se't corquen,
què pretens?" Vençudíssim,
els responc: "Cantaria,
amagat ran de l'aigua,
dintre de fang, al vespre,
el trepig d'altius passos
per la foscor, lents canvis
de cels nocturns, el xiscle
de l'últim tren que porta

orbs oblats a maitines.
Al llit, em sentiríeu
fidel als vostres somnis,
com vetllo sempre i compto
hores d'hivern, esperes,
cada gota de pluja.”
Somriueren: “Voldries
vagarejar? La bossa
no t'ho permet. Més útil
et farem amb ofici,
per al qual de seguida
menjaràs.” I m'ompliren
tot el ventre de palla
i, deixant-me els mateixos
parracs que porto, em pugen
d'espantall dalt de terres
del mal temps, on em tastin
becs de corbs i de graïles
i rocs m'esbotzin restes
de tarot. Vents contraris
em reben. Després quedo
en solitud, i llargues
mullenes van podrint-me
a la vinya dels amos.

CANÇÓ DE LLUNDUN

FOGUERES apagades.
Darrer camí, tan pròxim
al lament d'aquests arbres.

Vent terral crida dintre
reixes d'hivern. Contraris
sotjadors l'empresonen.

Riu el foll rei. Signava
un ninot a qui pluges
devoraran el rostre.

—Senyor perdut: fariem
estendards de pells d'ase?
Escaparem de Llundun.

Per l'humil aventura
de trens i carrers negres,
som fugitius de Llundun.

I percudivim hidròpics
ventres, planures. Parla'ns
avui la llengua morta.

—M'alçaré a mostrar-vos
com fou l'antic imperi,
si seran nous dominis.

Per què veniu a dir-me
lladrant els vostres somnis?
No mengeu d'esperances.

Ni tinc pa. Sols guareixo
mals de cristall, de lliris.
Ulls de tres ens vigilen.

Fits als murs que caigueren
temps ha i palpen ara
mans d'esclaus, boires orbes.

EL GOVERNADOR

SAMBAL-LAT i Tobias
i Gesem, els contraris
d'enllà del riu, vigilen
els murs caiguts, el temple
del meu Déu sense càntics.

Habitem a sepulcres,
entenebrats, mirant-nos
dintre nostre, en un somni
que no retorna l'alba.

Mes, quan el vent desvetlla
una remor llunyana

de cedres i vol d'aguiles,
davallo, per les runes
de la ciutat, a l'atri
d'Israel, on caigueren
els últims del llinatge
dels senyors. Aleshores,
damunt la sang i el marbre,
lentament m'alço príncep
de la nit del meu poble.

Ah, tristesa, tristesa,
ulls meus, terra envilida
ran del mar! A les ombres
vacil·lants que s'apleguen
ara a l'entorn, començo
a recordar l'antiga
dignitat, amb paraules
d'aquesta llengua morta:
carreus d'esforç i pena
que bastiran la nova
ciutat de les lloances.

CEL DE JERUSALEM

HEU vist ja les muntanyes
resplendents? De silencis
i fred llunyà d'estrelles,

Déu va fer-nos la nostra
ciutat. Des d'un gran somni
on ens reclouen llavis,
cançons d'enyor, vindriem
lliures, avui, captaires
que presenteu l'esquena
a tants cops! Si deixéssiu
de plorar-vos, lloances
de gebre ens obririen
la tarda d'oliveres
de plata i llum de marbres,
lliris, rius: si, la vella
plenitud, vols perfectes
de falcons damunt l'únic
palau digne de princeps.

LES OLIVERES

SECRETS llavis m'imposen
l'enigma que anomeno
viure. Jo, solitari
llegidor de profètics
vols de falcons, voldria
guiar tan dolorosos
somniais dels altres homes
cap a clarors llunyanes
d'aquell cel. Si em deixessin

servir el trist, el dèbil
pas de vençuts i fer-ne
mort militar, amb altes
banderes tremoloses
de la ciutat salvada!
Aleshores serien
els meus versos com llances
immortals, i l'imperi
d'eterna llum vindria
per vella plata d'arbres.

VERSOS, ENLLÀ DEL CAMÍ

D'UN vell color de plata
jo voldria que fossin
els meus versos: d'un noble,
antic color de plata.

Davant la mort, que porta
secrets senyals del rostre
que jo veig en mirar-me,
cerco amb ells extingides
veus del mar, pas de núvol,
les distants primaveres.

Trist i lliure, camino,
davant la mort que em mira,
a la llum, per la plata
antiga dels meus versos.

LES PARAULES

HI ha tristesa darrera
les paraules, lents carros
en corrua que porten
runa de tu, molt tedi
de tarda de diumenge,
temor de dany. Se't tanquen
llibres i amics, els llavis
de les coses. Malèvols
aprenents d'homes grisos
t'encalcen per difícils
retorns a Déu. Intentes
amagar-te ben dintre
del teu hivern, on puguis
amb tants records encendre
l'últim foc. Després mires
amb ulls ja buits i penses
a dormir. Però encara,
a les palpentes, vénen
ferida porcellana,

nocturna seda, i trenques,
des d'una aigua profunda,
veus d'oblidats, intacte
vidre vell de paraules.

PARCA

JO, només, i les hores,
i els meus morts que s'allunyen
a poc a poc per llargues
rengleres de silenci.

Temo al mirall un rostre
excessiu i sobtades
nits amb veus, la profunda
certitud de les coses.

Tot és en va. Vells ecos
de respostes buidaven
de sentit la ferida
que sóc, tan sols un home.

On, per què? No sabria
dir-m'ho mai, però sento
com aquells dits em filen,
enllà de mars, d'escuma
d'estrany somnis, un únic
camí sense fugida.

ESCALA

M'HAN vençut en la lluita
d'un dia breu. I a l'altre,
tot ja serà tenebra.

On les fonts pures, l'alba
d'un somni fosc? Pregunto,
descendint per l'escala
del meu temps, al silenci
que en mi esdevenia.

No se m'atansen llavis
a dir-me cap resposta.
Sols puc recordar passos
i l'extingit domini
dels meus morts, i perdudes
cançons, i la tristesa
de després, quan em feien
aquest mal inguarible.

EL JARDÍ DELS CINC ARBRES

DESPRÉS, quan ja m'havia
fet molt de mal i quasi
sols podia somriure,

vaig triar les paraules
més senzilles, per dir-me
com passà un momentani
or de sol damunt l'heura
del jardí dels cinc arbres.
Groc brevíssim, de posta,
a l'hivern, mentre queien
els últims dits de l'aigua
serpentina, d'alts núvols,
i el temps estrany m'entrava
en presons de silenci.

DESPRÉS DELS ARBRES

QUAN ja no pugui perdre'm
més en la neu i vegi
llums i cel de sortida
damunt l'esglai dels boscos,
sentiré la fatiga
del caminant pel somni
de la font i la casa,
benigna olor de terres
i pa llescat a taula.
Aleshores, ben lliure
d'espera i de temença,
m'adormiré per sempre,
escoltant cops d'aixades

molt lentes als camps amples,
remor de vespre als pàmpols.

DÍPTICS DE DIFUNTS

HAN vingut al capvespre
fines boires que deixen
més tendra, molt rentada,
la nova primavera.
Sóc en un temps lentíssim,
quasi parat, i sento
com se m'allunyen passos,
llum, record, impalpable
ombra de vells somriures.
Quan les flors es descloquin,
quan em miri la fràgil
plenitud de la rosa,
en pau, en les tranquil·les
estances dels meus somnis,
m'acollirà la vostra
pietat, i en silenci
acabaré de viure.

COÈFOR

I veuré l'altre rostre
al mirall, el que porto

latent des de l'origen,
sense por, car el vespre
amic farà de guia
pel vidre nu de l'aigua.
Clamaré: "Sóc i vetllo
i m'estimo. Voldries
l'ofrena del meu càntic?"
I em sabré ja del nombre
dels fidels, quan promeses
acomplides ens obrin
el repòs perdurable.

VEXILLUM REGIS

ENS han dit que podriem
acollir-nos a l'ombra
del gran pòrtic, captaires
en salvament. Sagrades
mans de pastors s'alçaren
damunt tot l'infortuni
dels llums antics i encenen
petits ulls de capvespre,
les estrelles. Dels últims
avets de la muntanya,
d'enllà de branques velles,
vénen núvols. Nosaltres

oblidem dolorosos
clots dels camins i, súbdits
ja d'un sol rei, amb himnes
nocturns, avancem rera
l'estendard, mentre apropen
lliures cavalls els límits
d'aquesta pau guanyada.

RIU

AQUELL riu que sabiem
enllà del gran silenci
del camí, ens encalma
de sobte la mirada.

Escollit entre prínceps
captaires, ja en la riba
feliç, pel vespre passo
portant llum de paraules.

He convertit vells somnis
en la petita ofrena
d'una veu. De l'angoixa
del torrent m'allibero,
oblidant i perdent-me
en lentes aigües clares.

CEMENTIRI DE SINERA

DIC adéu als qui vulguin
mentir-se perdurables
al torrent. Són collides
ja les flors, i s'encalmen
records, mirades, ales,
tot el meu mar. Benigne
aire nocturn atansa
claror de font, ocultes
veus del foc. Pel silenci
fidel de nobles arbres
per mi estimats, camino
a l'oblit, deixant rera
amors, velers, sofrença,
últims senyals de passos.

SENYOR DE L'OMBRA

HAS rigut, i sóc aigua,
repòs de terra, l'aire
recordat. D'un silenci
novíssim, ara neixo,
lliure a la fi del cercle
obsessiu de les coses.

No hi ha veus, ni vells rostres,
ni ja desig d'imperi
o de saber. Sols dura
la nit, nit cavalcada,
militar, i suportó
abismes, esperances
de claror, de sentir-me
només flama, centaure.

FINAL DEL LABERINT

MENTRE toquen sensibles
dits músiques fràgils
i lentament vacillen
llums canviant de ciris,
surt de la festa! Mira
quanta nit, quina extrema
solitud se t'emporta,
per la riassa, a l'home
justificat i lliure
que neix del teu silenci.

B., 1945-1951.

*Vidi aquam egredientem de templo
a latere dextro, alleluia Et omnes
ad quos pervenit aqua ista salvi
facti sunt et dicent: alleluia, alleluia.*

ÍNDIX

CEMENTIRI DE SINERA

I	13	XVI	20
II	13	XVII	20
III	14	XVIII	21
IV	14	XIX	21
V	15	XX	22
VI	15	XXI	22
VII	16	XXII	23
VIII	17	XXIII	24
IX	17	XXIV	24
X	18	XXV	25
XI	18	XXVI	26
XII	19	XXVII	26
XIII	19	XXVIII	26
XIV	19	XXIX	27
XV	20	XXX	27

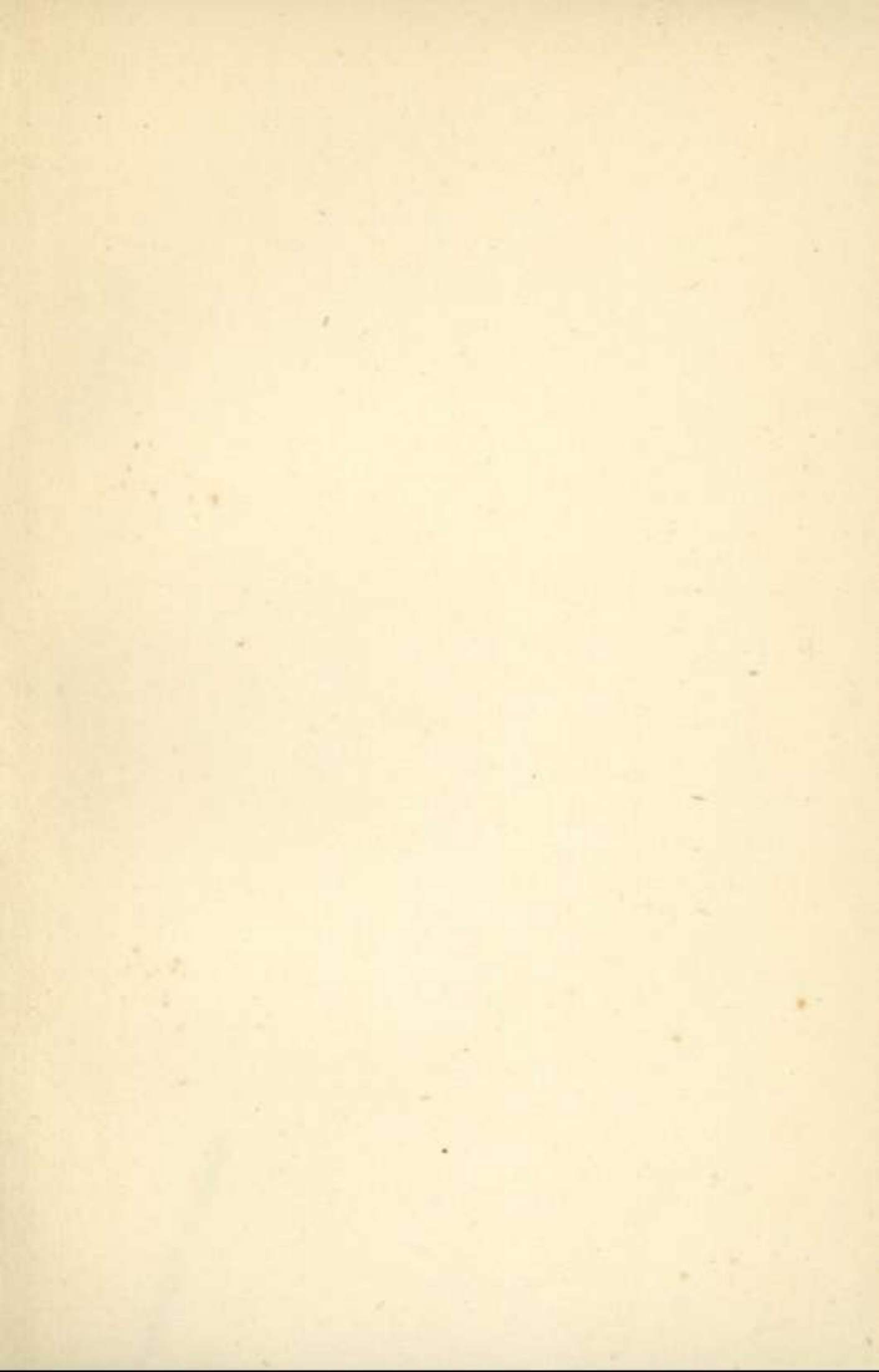
LES HORES

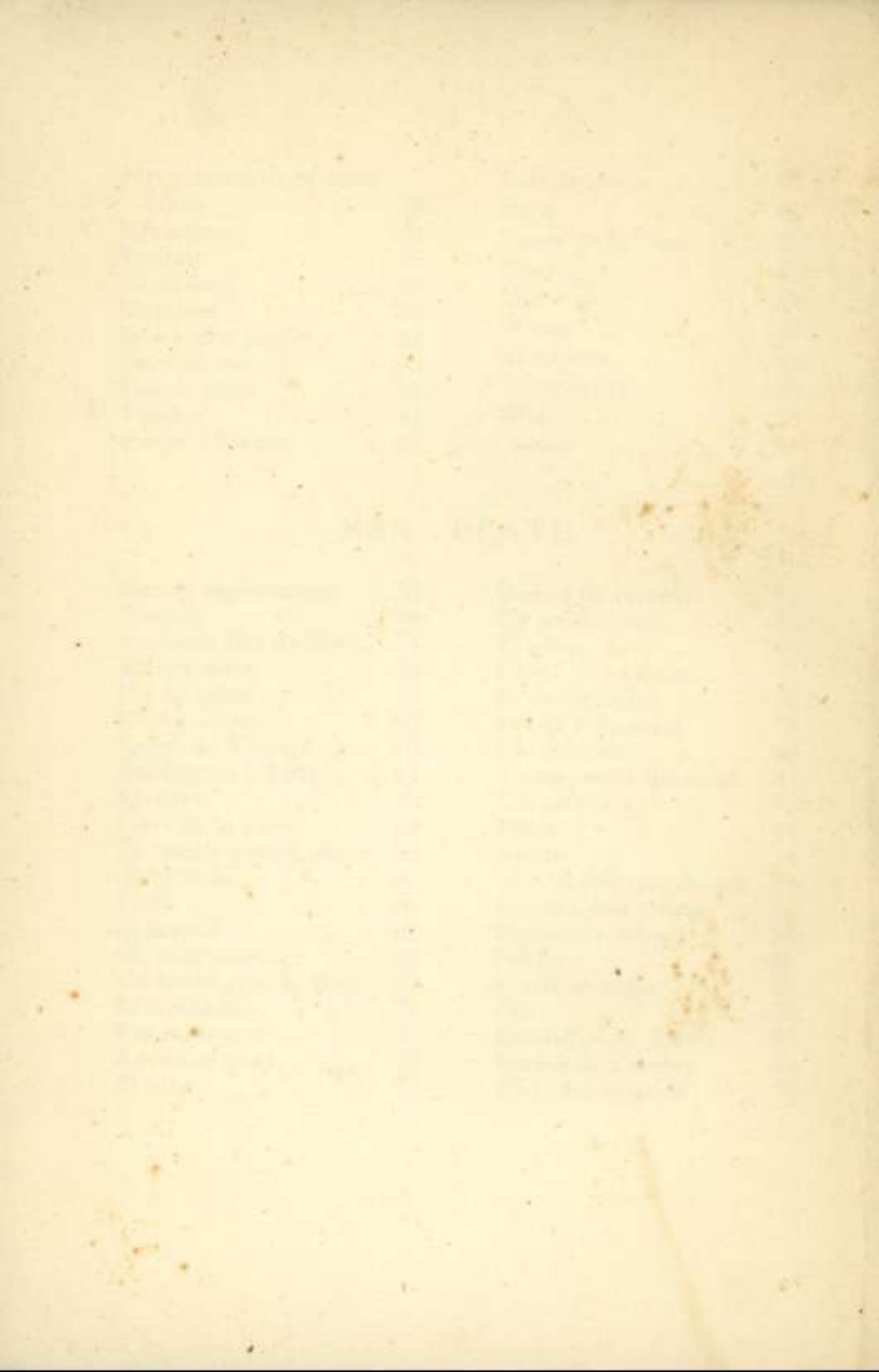
Mirall fràgil	33*	Naufragi	35
Rostre	33	Flama	35
Espera	34	Nit	36
Tardor	34	A l'alba	36
Galop	34	En la teva mort	37
Arbre	35	Oració en la teva mort	37

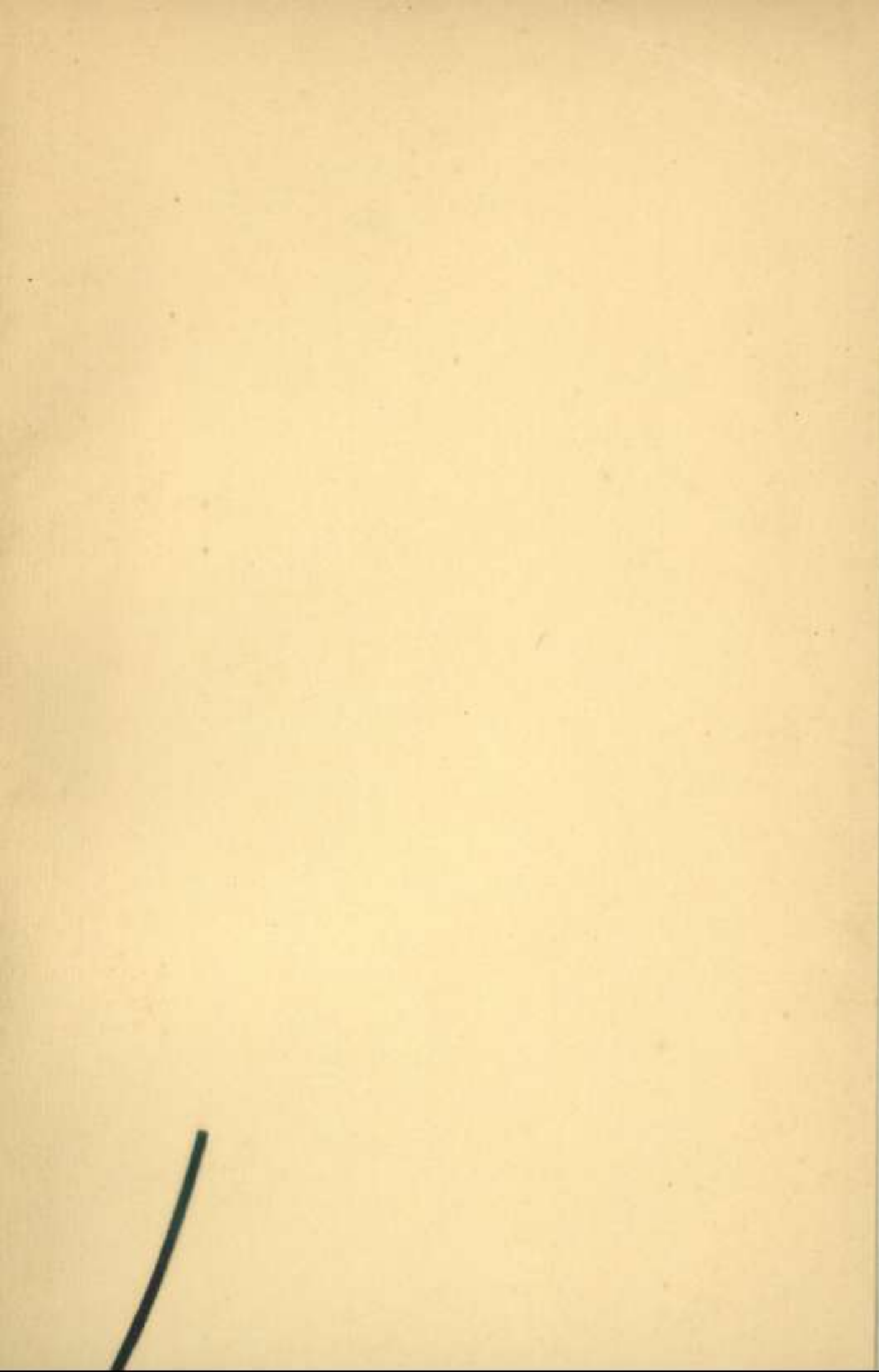
Petita cançó de la teva mort	38	Port de retorn	46
Nova claror	38	Pluja	46
Sagitari	39	Dansa de la mort	47
Seqüència.	39	Missatge.	47
Memòria	40	Lliure vol.	48
Invitació a partir	43	Psyché	49
Camí de mar.	43	Kherubim.	49
Sota la pluja	44	Terra negra	50
Vianant	44	Retorn	50
Viatge d'hivern	45	Comiat	51

MRS. DEATH

Mentre representem	55	Díptics de vivents	74
Disease	56	Els músics cecs	74
Un home flac de Meir.	57	El ninot	75
Els captaires	58	Cançó de Llundun	77
Dia de rebre	59	El Governador	78
Els fumadors.	60	Cel de Jerusalem	79
Cançó de Tirèsias	60	Les oliveres	80
Redemptor Mundi	61	Versos, enllà del camí.	81
Els toros	62	Les paraules	82
Festa de la mort	64	Parca	84
Poc més o menys, amor	64	Escala	84
Matrimoni	65	El jardí dels cinc arbres	84
Paolo	66	Després dels arbres.	85
El posseït	67	Díptics de difunts	86
Els seus peus.	68	Coèfor	86
Un home gras de Meir.	69	Vexillum regis	87
El funàmbul	71	Riu	88
Les germanes	71	Cementiri de Sinera	89
Advers al vent	72	Senyor de l'ombra	89
El mar.	73	Final del laberint	90

LLIBRES DE POESIA PUBLICATS
PER ÓSSA MENOR

Salvador Espriu

LES CANÇONS D'ARIADNA

Jordi Cots

FIDELITAT

Albert Manent

LA NOSTRA NIT

Carles Riba

ELEGIES DE BIERVILLE

Mn. Pere Ribot

LLENGUA DE FOC

PREMI DE POESIA ÓSSA MENOR, 1950

Josep Romeu

SONETS

ELEGIA DEL MITE

NITS MÉS ENLLÀ DEL SOMNI

Màrius Torres

POESIA

Joan Vinyoli

LES HORES RETROBADES

PREMI DE POESIA ÓSSA MENOR, 1951

Joan Perucho

AURORA PER VOSALTRES

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001570912

Biblioteca
de Catalunya

Adq. C-AFE0

CB. 1001570912

Top. _____

2005-8-27271

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

